

Reforma adiktologické péče v kontextu spolupráce zdravotnické organizace a sociálních služeb

Bc. Jan Jeřábek

AT konference

5. 6. 2018

Seč

„Bud' nějakou cestu najdeme, nebo si ji vytvoříme.“

Reformu adiktologické péče chápeme v naší organizaci mj. v kontextu spolupráce zdravotnických a sociálních služeb.

Evaluace tříleté spolupráce TK Tao PNMO Bílá Voda s regionálními organizacemi Darmoděj z. ú. v Mikulovicích a Zahradou 2000 v Jeseníku - vzájemným pojátkem jsou pro nás stejná cílová skupina SMI klientely a zároveň snaha o vytvoření funkční komplexní sítě služeb, která směřuje klienta k osamostatnění.

Příklady dobré praxe - kazuistické příspěvky.

- Od ledna 2015 zapojení do projektu s názvem: **Implementace systému ucelené rehabilitace pro osoby s duševním onemocněním v regionu Jesenicko.**
- **Finanční dotace z Norských fondů.**
- **Číslo projektu: NF - CZ11 - OV - 2 - 031 - 2015.**

Cíle projektu:

- zkvalitnění rehabilitační péče, která pak je základní podmínkou další socioterapeutické práce
- začlenění a připravenost klienta do sítě sociálních služeb a směřování klienta k jeho osamostatnění

Strategie reformy psychiatrické péče MZČR, 2013

Specifické cíle Strategie jsou:

Zlepšit provázanost zdravotních, sociálních a dalších návazných služeb.

Věstník MZČR 5/2016

Standardy péče:

Za účelem zkvalitnění a komplexnosti péče spolupracuje oddělení PN také s dalšími zdravotními a sociálními subjekty participujícími na péči o pacienta za podmínky dodržení platné legislativy.

Filozofie TK Tao

- Tao původně označoval dráhu běžce
- Tao symbolizuje cestu člověka překonávajícího životní překážky
- Člověka na cestě chápeme jako poutníka, který díky své pili postupuje postupuje cestou kupředu
- Duchovním zákonem všech poutníků je pravdivost k sobě i ostatním lidem - v uskutečňování pravdivosti vidí poutníci svou cestu ke zdokonalení svého bytí
- Pokud na své cestě zakopneš, upadneš, ztratíš se - zastav se a řekni si o pomoc
- Základem je tvé rozhodnutí vydat se na cestu....

TK Tao

15. 1. 2015 - 15. 1. 2018

V programu TK Tao 229 klientů:

- 130 klientů ukončilo léčbu plánovaně
- 14 klientů do Darmoděj z. ú.
- 11 klientů do Zahrady 2000
- 41 klientů do následné péče (DC v rámci ČR, popř. pokračování v další TK)
- 64 klientů do PA

Požadavky TK Tao při ukončení léčby

- zhodnocení ŽC, zhodnocení léčby, dopis komunitě, týdenní plán
 - krizový plán – klient si vytváří svou síť sociální, zdravotnické služby
 - minimálně psychiatrická ambulantní péče
 - podpora klienta k DC, sociální rehabilitace, adiktologická ambulance, psychoterapie, psycholog
- (Kalina, 2008)
- klient se má integrovat do společnosti tak, aby se jeho život co nejvíce podobal životu jeho vrstevníků
 - následná péče pokládána za integrální součást léčby
 - cíle: psychologická a sociální podpora, prevence relapsu, praktická pomoc při zajišťování práce a bydlení apod.

Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské

Darmoděj z.ú.

ZAHRADA 2000

Služba následné péče Darmoděj z. ú.

- psychická a sociální stabilizace,
- podpora klienta při návratu do běžného života,
- podpora v udržení změn zdravého životního stylu a chování,
- pomoc a podpora rozvoje dovedností, znalostí a samostatnosti klienta,
- podpora při řešení vztahových a rodinných problémů klientů, při zajištění samostatného bydlení klienta, pracovním uplatnění a finančním hospodaření,
- podpora klienta zvládat svou nemoc a dosáhnout co nejlepšího zdravotního stavu a zvýšení nebo udržení žádoucí kvality života.

Spolupráce s Darmodějem z. ú.

Vzdělávání:

- Krizová intervence (05/2016 v PNMO)
- Jarní bílovodenské dny - konference Adiktologické trendy pod záštitou ČAA a oslava 10. výročí Darmoděj z.ú. (03/2016 v PNMO)
- Odborná rada Darmoděj z.ú v Bílé Vodě (v 11/2016 v PNMO)
- Propojení PNMO Bílá Voda a Darmoděj z. ú. (2015 – 2017 - Jeřábek, P. - předseda správní rady)

Spolupráce s Darmodějem z. ú.

- vyjádření terapeutického týmu TK Tao v žádosti o přijetí a před ukončením hospitalizace,
- při výstupní komunitě a závěrečném rituálu v TK Tao má klient vypracovaný týdenní plán,
- podpora, větší struktura, pomoc při práci s volným časem, hospodaření s financemi, atd., aby pro klienty přechod z chráněného prostředí do DC nebyl tak náročný,
- po 30 ti dnech v DC Darmoděj si klienti zhodnotí svůj dosavadní pobyt v DC - pakliže by v DC klient vyloženě "hořel" a nechytal se, popř. by došlo ke zhoršení psychického stavu, pak by se otevírala možnost pro zpětné předání klienta PN,
- besedy DC Darmoděj v TK Tao s prezentací a nabídkou služby pro stávající klienty,
- setkávání pracovníků TK Tao a DC Darmoděj,
- v rámci celodenních výletů návštěva DC Darmoděj v Mikulovicích,
- terapeuté PNMO na částečný úvazek v Darmoději z. ú.

Organizace Zahrada 2000 se od roku 1998 věnuje duševnímu zdraví a poskytuje osobám s duševním onemocněním převážně z Jesenického regionu ucelený komplex služeb s cílem umožnit "návrat zpět do života".

- ambulantní a terénní sociální služby (včetně podpory bydlení),
- pracovní a dluhové poradenství,
- možnost zaměstnávání s podporou - v několika ekonomických provozech zaměstnáno na vymezených chráněných pracovních místech cca 42 osob,
- akreditovaná vzdělávací instituce MPSV a MŠMT, nabízející vlastní vzdělávací a rekvalifikační kurzy,
- za podpory MZČR provoz sociálně-zdravotní terénní službu pro osoby s duševním onemocněním a osoby s duální dg. na území okresu Jeseník,
- blízké modely komunitní péče s využitím přístupu orientovaného na řešení, kolaborativní (spolupracující) způsoby práce a využívání principů Otevřeného dialogu.

Spolupráce se Zahradou 2000

Vzdělávání:

- Základy komunikačních dovedností s člověkem s psychotickým onemocněním (11/2015 v PNMO)
- Základní kurz psychosociální rehabilitace (04/2016 v PNMO)
- Otevřený dialog (07/2017 v PNMO)
- Výcvik – Otevřený dialog (04/2018),
- Regionální tým – pravidelná setkání v Jeseníku,
- Bálintovská skupina – pravidelná setkání v Jeseníku,
- odborné stáže (Multidisciplinární terénní tým Zahrady 2000, v TK Tao),
- propojení TK Tao PNMO a Multidisciplinárního terénního týmu Zahrady 2000,
- společné celodenní výlety,
- pravidelná setkávání pracovníků,
- v TK Tao pravidelná nabídka služby pro stávající klienty.

„Not all those who wander are lost“

J. R. R. Tolkien

Spolupráce s Darmodějem z. ú.

Kazuistika klienta

- Klient, 58 let
- F 61 – Smíšené a jiné poruchy osobnosti + závislost na alkoholu
- Polyneuropatie DKK, v roce 2015 CA měkkého patra (operován, chemoterapie), v roce 2016 bez známek recidivy tumoru
- V anamnéze – v PNMO Bílá Voda IV. pobyt. V minulosti také opakovaně PAL – Brno, Šternberk
- Předchozí léčbu v TK Tao ukončil úspěšně v 01/2017: „6 měsíců jsem neměl vůbec nic, ani pivo“ – podávané informace nebyly v souladu se zjištěnou skutečností – viděn opakovaně opilý
- Během příjmového vyšetření uváděl debaklový stav, psychicky na dně, deprese, bez sui tendencí, špatný spánek, sny, kdy padá do propasti, hlasy – vyhrožující, pocity viny

Kazuistika klienta

- Otec – zemřel v 80
- Matka – 77 let
- Bratr – 53 let
- Vyrůstal v úplné rodině. „Dětství jsem měl normální až na příliš přísného otce.“
- Psychická zátěž v rodině negována
- Rozvedený, 2 dospělí synové (v minulosti problémy se zákonem – neplacení výživného)
- Aktuálně bez partnerského vztahu

Kazuistika klienta

- MŠ bez problémů
- ZŠ – dobrý prospěch
- Neměl sníženou známku z chování
- SPŠ elektrotechnická
- Během života různé práce – elektromontér, projektant
- Nyní registrovaný na ÚP
- Bezdomovec

Kazuistika klienta

- Alkohol začal pít v 1. ročníku SPŠ – pivo, později tvrdý alkohol
- 1984 – projektantem u ČD: „Zde už to šlo s pitím z kopce, protože v kanceláři se pořád něco slavilo a mě pití moc chutnalo.“
- 1995 – první léčba v Brně: „Léčbu jsem úspěšně zvládl, ale abstinovat jsem nevydržel a v blízké době jsem se opět ocitl v léčebně ve Šternberku. Tak to šlo pořád dokola až to manželku přestalo bavit a rozvedla se se mnou. A posléze jsem kvůli alkoholu přišel i o práci a rodinný dům. Od té doby jsem se pohyboval jenom po léčebnách a nemocnicích.“

Kazuistika klienta

Terapeutický proces zaměřen na:

- zvyšování pocitu sebehodnoty
- porozumění a zvládání vlastních emocí
- rozšíření spektra sociálních a komunikačních dovedností
- využití volného času
- prevence relapsu
- podporován k vyhledání následné péče (během 1. hospitalizace zcela negativní postoj k nabízené následné péči)

Kl. sny, plány, cíle: abstinovat, mít vlastní sociální zázemí.

- „S nastávajícím věkem bych se rád dal do pořádku a užil si ještě normálního života. Chci abstinovat a najít si vlastní bydlení.“

Kazuistika klienta

Zhodnocení léčby:

- zlepšená komunikace
- zvýšení sebevědomí
- hlasy negoval
- zlepšení psychického stavu i fyzické kondice
- vyřídil si následnou péči v DC Darmoděj Mikulovice

Po 3 měsících v DC Darmoděj Mikulovice:

„Mám zde vytvořené své zázemí. Líbí se mi tady. Máme dobrou partu. S penězi vystačím. Nakoupím si jednou týdně v Jeseníku zásoby, pak si uvařím, co chci

Spolupráce se Zahradou 2000

Kazuistika klienta

- Klient, 44 let
- F 61 – Smíšené a jiné poruchy osobnosti + polymorfní drogová závislost (alkohol, pervitin, BZD, Suboxone). V minulosti gambling.
- V anamnéze – v PNMO Bílá Voda V. pobyt. V minulosti 1 x na ARO, 7 x na JIP, pro intoxikaci několikrát hospitalizován na interním odd. V 07/2015 pokus o TS (alkohol + léky). Opakovaně problémy se zákonem – výtržnictví a napadení veřejného činitele.
- Epilepsie – 3 x v odvykacím stavu. Naposledy v 11/2015.
- Do PNMO přijat se zakázkou detoxu a TK TAO. Během příjmového vyšetření apsyhotický, uváděl debaklový stav, sebevědomí na nule, pocity viny a sui myšlenky. V 07/2016 výtržnictví v ebrietě – čekal na soudní jednání. Od 09/2016 nařízena OL protialkoholní.

Kazuistika klienta

- Otec – 78 let
- Matka – 68 let
- Vyrůstal v úplné a nekonfliktní rodině. Sestra 46 let, zdravá, nejsou v kontaktu, nerozuměli si.
- Psychická zátěž v rodině ano – teta – TS léky
- Svobodný, bezdětný. Bez vážnějšího partnerského vztahu.

Kazuistika klienta

- Jesle a MŠ bez problémů
- ZŠ – 8 let, průměrný prospěch. Neměl sníženou známku z chování.
- SOU – slaboproud – nedokončil
- Rekvalifikaci neabsolvoval
- Během života různé práce – v hospodě, dělnické profese
- Nyní registrovaný na ÚP

Kazuistika klienta

Terapeutický proces zaměřen na:

- zvyšování sebeúčinnosti a pocitu sebehodnoty
- porozumění a zvládání vlastních emocí
- identifikace stresových událostí
- zvládání vlastní agrese
- prevence relapsu

Kazuistika klienta

- střízlivá komunikace o svých vztahových potřebách
- nácvik modelových situací
- rozšíření spektra sociálních a komunikačních dovedností

Kl. sny, plány, cíle: abstinovat, mít vlastní sociální zázemí, chtěl by pracovat v chráněné dílně. Uvádí problém s autoritami – nevěří si, že by obstál na volném trhu. Časem by si chtěl najít partnerku a mít děti.

Spolupráce se Zahradou 2000

- Od 06/2017 klient 1 x za 14 dnů dojížděl do Zahrady 2000
- Služba poskytována ambulantní formou 8:00 – 14:00 hod.
- Podepsal smlouvu o poskytnutí sociální služby
 - Sociální rehabilitace
 - Sociálně terapeutické dílny
- V 08/2017 se zúčastnil Letních tvůrčích dílen pro děti
- V 09/2017 se zúčastnil kulturní akce Zahradafest

Spolupráce se Zahradou 2000

- V 09/2017 Dohoda o spolupráci
 - trojstranná – podepsána klientem, vedoucím sociálním pracovníkem ambulantních služeb, metodikem programu TK TAO
- Hlavní snahou je dosáhnout u klienta změny z OL ústavní na ambulantní. Toho lze dosáhnout pouze v případě, že klient prokáže schopnost navrátit se do běžného života. K tomu by mohla dopomoci spolupráce PNMO Bílá Voda s organizací Zahrada 2000.
- U soudu je nutné doložit, že po opuštění PNMO Bílá Voda bude mít klient zajištěné bydlení.

Spolupráce se Zahradou 2000

- **Dohoda o spolupráci - úkoly:**

- TK TAO PNMO Bílá Voda:

- pracovníci PNMO pomohou klientovi při hledání možností sociálního bydlení na Jesenicku,
- umožňování celodenních kontaktů a výjezdových propustek dle platných směrnic a standardů PNMO Bílá Voda.

- Zahrada 2000:

- poskytnutí standardně nabízených sociálních služeb dle dohody (viz výše),
- dohodnout možnost splnění veřejné služby v Zahradě 2000 kvůli zachování dávky ve výši životního minima,
- zmapovat možnosti sociálního bydlení v Jeseníku na MěÚ Jeseník.

- Klient:

- oslovovat známé, zda nevědí o nabídce bydlení, hledání na internetu apod.
- zmapuje, popř. si zajistí půjčku od rodičů na případnou kauci u nájmu bytů.

Spolupráce se Zahradou 2000

Po 3 měsících v programu Zahrady 2000

„Mám vytvořené zázemí. S bydlením jsem spokojený. Když občas ve městě potkávám staré známé feťáky, kteří jsou na ulici, tak jsem rád, že já mám kam jít. Práce v prádelně mi vyhovuje, máme dobrý kolektiv. Časem bych chtěl zkusit pracovat i déle než 4 hodiny denně. V Zahradě 2000 se mi líbí, že tam není na mě vytvářený tlak. Pokud se psychicky necítím dobře, tak můžu ráno zavolat a vzít si volno. To by v běžné práci jen tak nešlo. Celkově vnímám, že můj život má smysl a že mám nyní vše, co k životu potřebuji.“

Zdroje

Hartl, P., Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*, Praha: Portál.

Dušek, K., Večeřová – Procházková, A. (2010). *Diagnostika a terapie duševních poruch*, Praha: Grada.

Kalina, K. (2008). *Terapeutická komunita – Obecný model a jeho aplikace v léčbě závislostí*, Praha: Grada.

Zahrada 2000, dostupné:<http://www.zahrada2000.cz/>

Darmoděj z.ú., Služba následné péče, dostupné:<http://www.darmodej.cz/>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Věstník 5/2016, publikováno 27.4. 2016

Dostupné:https://www.mzcr.cz/legislativa/dokumenty/vestnik-c5/2016_11835_3442_11.html

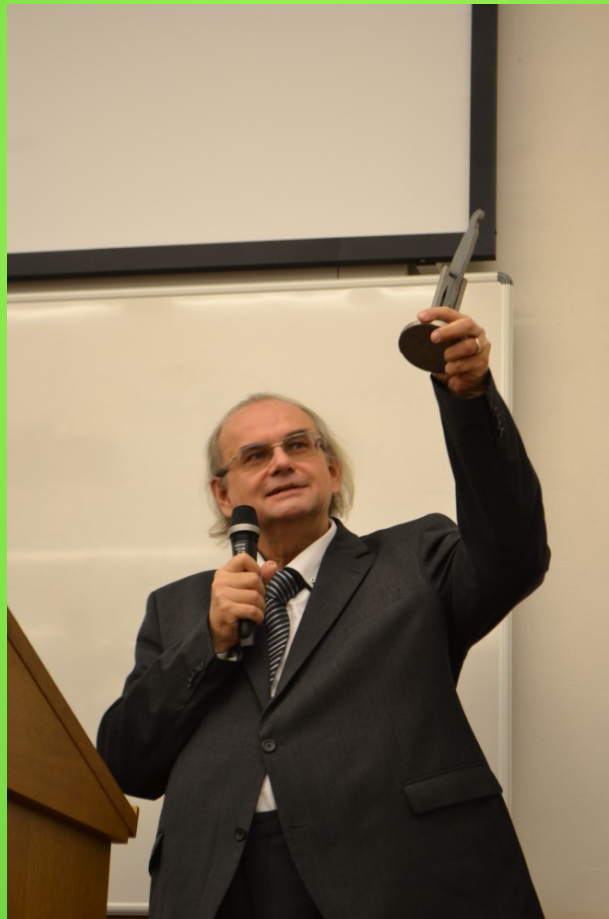
Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Strategie reformy psychiatrické péče, verze 1.0, vydáno 8. října 2013.

Dostupné:<http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/3cba95de-e355-4225-8838-625ee0cf153c/Strategie-reformy-psych-pece.pdf>

MUDr. Petr Jeřábek, Ph. D.

18. 10. 1957 - 2. 4. 2018

V Bílé Vodě 1. 11. 1989 - 2. 4. 2018

jan.jerabek@olu.cz

Děkuji Vám za pozornost

